

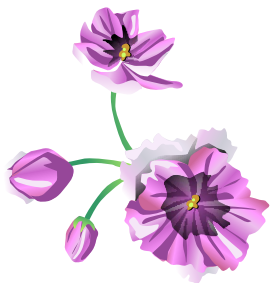
НАШ

Магілёў

27 Ліпеня, 2007 год

Незалежнае грамадзка - палітычнае выданьне Горада

10

27

Дзень
Незалежнасьці
Беларусі

Са сьвятам Вас,
землякі-Беларусы!

Станаўленне суверэннай Рэспублікі Беларусь

27 ліпеня 1990 г. Вярхоўны Савет БССР прыняў "Дэкларацыю аб дзяржаўным суверэнітэце БССР". Адпаведна Дэкларацыі грамадзяне Беларусі ўсіх нацыянальнасьцяў складаюць беларускі народ, які з'яўляецца носьбітам суверэнітэту рэспублікі.

Надзеі на захаванне СССР былі перакрэслены жнівеньскім 1991 г. путчам, накіраваным супраць вынікаў палітыкі "перабудовы". Пасля правалу путча Вярхоўны Савет БССР прыняў шэраг рашэнняў аб незалежнасці і эканамічнай самастойнасці. Так, 25 жніўня "Дэкларацыі аб дзяржаў-

ным суверэнітэце БССР" надаецца канстытуцыйны статус. Прымаецца Закон "Аб забяспячэнні палітычнай і эканамічнай самастойнасці БССР" і пастанова аб спыненні дзейнасці КПБ. 12 верасня 1991 г. Вярхоўны Савет БССР зацвердзіў новую назву дзяржавы - "Рэспубліка Беларусь" і яе атрыбуты: герб "Пагоня" і бела-чырвона-белы сцяг. Такім чынам, было спынена існаванне БССР.

8 снежня 1991 г. ва ўрадавай рэзідэнцыі "Віскулі" ў Бела-вешскай пушчы кіраўнікі Расіі, Беларусі і Украіны падпісалі Дагавор

аб стварэнні Садружнасці Незалежных Дзяржаў (СНД). СССР спыніў сваё існаванне.

2 красавіка 1997 г. быў створаны Саюз Беларусі і Расіі. Напрыканцы 1998 г. прэзідэнты абедзвюх краінаў падпісалі Дэкларацыю аб далейшым яднанні. Летам 1999 года міжпарламенцкая сесія Расіі і Беларусі ўхваліла дакументы, якія канкрэтызавалі змест саюзнай дзяржавы. Выбары саюзнага парламента прэзідэнты Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі вырашылі правесці пасля прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі.

Зянон Пазыняк

Як гэта было...

да патрэбнага ўзроўню. Сваё мастацтва было і ў тым, каб праект трапіў на разгляд Сэсіі Вярхоўнага Савета як праект парламанцкай камісіі.

У час прыняцця Дэкларацыі поўная ініцыятыва была ў руках Апазыцыі. 26-га ліпеня да канца дня было прадыскутавана і прагаласавана 10 артыкулаў з 12-ці. Усе яны практычна на 90 адсоткаў былі прынятыя ў фронтоўскіх фармулёўках зь невялікімі змяненнямі. У камуністычным бэтане пачалася лёгкая рэвалюцыйная паніка. Нам стала зразумела, што назаўтра ня ўдасца адстаяць сваю фармулёўку вельмі важнага для нас 11-га артыкула, што самае страшнае, можа ўзьнікнуць праблема пры галасаванні за Дэкларацыю ў цэлым. Яе могуць заваліць. (Маглі ўзьнікнуць прапановы аб рэвізіі ўжо прынятага і г.д. Такое ўжо бывала.)

Разумеючы гэта, намі было прынятае "псіхалагічнае" рашэнне (якім потым Апазыцыя ня раз карысталася і выйгрвала). Назаўтра, 27 ліпеня, вырашылі стаяць бескампрамісна на сваёй фармулёўцы 11-га артыкула. Калі яна ня будзе прынятая, а пройдзе камуністычная (пра распрацоўку дагавора аб "саюзе"), тады зрабіць

дэмарш: выявіць нязгоду і ў знак пратэсту пакінуць залю перад галасаваннем, каб узбудзіць камуністаў супраць нас.

Мы ўжо ведалі, што калі камуністы ўпадаюць у "рэвалюцыйную сьвядомасьць" і перастаюць думаць галавой, яны зьвяраюць і чыняць усё наадварот таму, што прапануюць дэпутаты Фронта.

Тут была, вядома, рызыка, бо калі б яны не ўзбудзіліся, не зрэагавалі на дэмарш і прагаласавалі б супраць Дэкларацыі альбо пачалі б рэвізію прынятага (як шмат хто зь іх быў настроены), то і праца б загінула, і віну за правал звалілі б на нас, а сябры па Апазыцыі на мяне, бо я настаю на выхадзе з залі (ведаючы характар наменклятурных дэпутатаў і адчуваючы сітуацыю).

Але камуністы якраз зрэагавалі, і вельмі бурна. "Галасуем! -- крычалі энтузіясты. - Вот ано, ісьціннае ліцо БНФ! Ані проців саюза. (Нам жа залежыла на ўсёй Дэкларацыі 3.П.) Ём ліш бы бузіць! Галасуем!"

Камуністы праглынулі сваю ж нажыўку з "саюзам" (пустую хімеру,

Працяг на абароце

27 ліпеня -
што
гэта
за дзень?

Аляксандар Сілкоў,
аргкамітэт Партыі
Свабоды й Прагрэса

Асабіста для мяне - гэта сьвята. Вельмі шкада, што пасля 17-ці год незалежнасці Беларусі дзень 27 ліпеня афіцыйна не адзначаецца. Мы, прадстаўнікі дэмакратычных сілаў гораду, паспрабуем шмат зрабіць дзеля таго, каб папулярызаваць гэтую дату і данесці да насельніцтва чаму гэты дзень павінен стаць адным з самых важных днёў у жыцці нашай краіны.

Юры Новікаў,
старшыня Магілёўскай
абласной арганізацыі
БСДП (Грамады)

Гэта быў крах імперыі і выразіць некаму падзяку за гэта, бадай што, нельга. Але гэта быў выпрабавальны перыяд для беларускага народа, які ён, ня глядзячы на ўсе хібы вытрымаў. На мой погляд, да мінулага нам ужо ніколі не вярнуцца. Незалежна ад дзяржаўнага кіраўніцтва, беларусы адчулі, што яны Беларусі, і гэтае галоўнае, а час расставіць усё на свае месцы

Зьміцер Салафёў,
сябра Сойму
Партыі БНФ

27 ліпеня гэта дзень незалежнасці нашай краіны. Для мяне гэта сьвята, а не просты звычайны дзень. Я хачу каб у гэты дзень было шмат сьвятла, цяпла і радасці.

Зянон Пазыняк

Як гэта было...

Працяг, пачатак першай старонцы

дарэчы) і дружна прагаласавалі за Дэклярацыю, упэўненыя, што далі нам аплявуху (і адстаялі “саюз”).

Гэта была наша перамога. Перамога невялікай групы фронтаўцаў над камуністычным Вярхоўным Саве-там.

Негатыўным тут было, бадай, толькі тое, што шмат хто з павярхоўных назіральнікаў (як і раней) не разумеў нашых дзеянняў, выказвалі нават экзатычныя інтэрпрытацыі. Але тут ня наша праблема. Вынік (неверагодны ў тых абставінах) быў дасягнуты.

Сябры фракцыі Фронту заўсёды трымаліся палітычнай дысцыпліны (мы чулі, як нават камуністы нам у гэтым зайздросцілі). Ніхто з нас ня лез без патрэбы ў тэлекамэры ды мікрафоны (як пазнейшыя імітатары) і не распа-вядаў пра свае дзеянні ды нашы пляны. Мелі адказнасць і ведалі, што палітыка робіцца не на сцэне, а за сцэнай. На сцэне яна толькі разыгрываецца.

Пасля прыняцця Дэклярацыі і перамогі над бальшынёй Апазыцыі БНФ ўзялася за заканатворчую працу.

На 2-ю (восеньскую) сесію Вярхоўнага Савета за два месяцы ўпартай працы быў падрыхтаваны і прадстаўлены пакет з 25-ці заканадаўчых праектаў. Сярод іх практыкі законаў “Аб грамадзянстве”, “Аб уласнасці”, “Аб банках і банкаўскай дзейнасці”, “Аб мясцовым самакіраванні”, “Зямельны кодэкс”, “Дэкрэт аб уладзе”, пастановы “Аб ваенных пытаннях”, “Аб першапачатковых захадах па рэалізацыі Дэклярацыі аб дзяржаўным суверэнітэце”, “Аб стварэнні камісіі па пытаннях абароны і дзяржаўнай бяспекі”, “Аб асноўных задачах і парадку дзейнасці камісіі Вярхоўнага Савета па пытаннях абароны”, “Аб паясным часе”, “Аб ахвярах палітычных рэпрэсіяў”, “Аб назве рэспублікі”, “Аб дэнансацыі саюзнага дагавору”, “Эканамічная канцэпцыя развіцця Беларусі”.

Камуністы, настроеныя на бязьдзейнасць, былі ашаломлены такой працай і напачатку (парушышы закон) адмовіліся разглядаць нашыя праекты. Тады 42 дэпутаты Апазыцыі БНФ і Дэмакратычнага Клубу выступілі з заявай, дзе папярэдзілі, што калі пакет законапраектаў БНФ ня будзе прыняты да разгляду, то яны ня бачаць сэнсу ўвогуле прымаць удзел у працы такога “непрафэсійнага” парламэнту. Камуністы сагнуліся і вымушаныя былі самы пачаць працаваць. Яны прадставілі свае контрпраекты, паралельныя фронтаўскім; абодва практы (фронтаўскі і намэнклятурны) абмяркоўваліся. Камуністы сваёй большасцю галасоў завальвалі практы Апазыцыі і пакідалі свае. Але ў працэсе абмеркавання і дыскусіі (дзе камуністы былі слабыя) шмат якія палажэнні дакументаў БНФ былі ўключаныя ў законы. Скажам, “Закон аб грамадзянстве” быў увогуле прыняты на аснове праекта БНФ (у часткова папсаваным выглядзе, вядома).

Істотна аднак тое, што Вярхоўны Савет напачатку (першыя тры гады) вымушаны быў працаваць па сцэна-ру Апазыцыі БНФ. Фронтаўскую

“эканамічную канцэпцыю раз-віцця Беларусі” яны, напрыклад, адкінулі, але змушаныя былі падрыхтаваць свой праект на гэтую тэму, абмяркоўваць рынкавыя падыходы, прыватызацыю, рэформы і г.д. Урэш-

адчуваў) была даволі трывожная. У мяне не ўзнікала ўпэўненасці, што мы набяром неабходныя дзье траціны галасоў. Што рабіць? З адпывам часу мы паступова трацілі магчы-масці. У камуністаў павольна мінаў

страх. Парлямант жа ня наш. Нас толькі восем адсоткаў. Ёх маса. Я адчуваў скурай, што можам прайграць.

С. Шушкевіч пачынае ставіць пытаньне на галаса-ваньне. У апошнюю секунду я папрасіў апошніяе слова. Пра што казаць было зразумела. Я ўрэзаў па Ельцыну, звяртаючыся да камуністаў, каб галаса-валі за незалеж-насць. Сэнс майго выступу быў у тым, што ня трэба спад-зявацца больш на Савецкі саюз, бо кіраваць будзе не Гарбачоў, а Ельцын, які гэтакі ж дэмак-рат, як і камуніст, што ягоны “анты-камунізм” ходзіць у пары з шавінізмам,

Чарговы міф, выпушчаны агентурай, што быццам бы Лукашэн-ка ўнёс у залю на адкрыццё сесіі Бел-Чырвона-Белы сыцяг. Гэтая “міфалёгія” прыдумваецца знарок і зразумела, дзеля чаго.

Сыцяг у залю спачатку несла Галіна Сямдзянава, перад уваходам яго пераняў Валянцін Голубеў, адразу занёс яго ў Прэзыдыюм сесіі і паставіў побач са сыцягам бэзэсэраўскім.

Намэнклятура тут жа пачала дыскусію пра сыцяг (маўляў, павінен ён там стаяць, ці не). Мы імгненна зразумелі сваю памылку, бо далі магчымасць супернікам адыйсці ўбок ад тэмы і ад нашага сцэнару. Па нашай задуме, мы павінны былі арганізаваць націск з ходу, і першы крок зьняццё М. Дземенця з пасады старшыні Вярхоўнага Савета. Не даваць ім апамятацца, загнаць у рэчышча нашых ініцыя-тываў.

Мы хутка прынялі сыцяг з Прэзыдыюма, паставілі яго ў нашым сэктары і -- заатакавалі. Праз паўгадзіны М. Дземянцей быў зьняты з пасады.

Назаўтра, 25 жніўня, быў эпізод, калі дэпутат-касманаўт У. Кава-лёнак (ужо ўверыўшы да гэтага часу ў нашу перамогу і падагрэты каньяком) вышаў у адным з перапынкаў на плочу, дзе стаялі тысячы людзей, выступіў там, узяў у кагосьці з фронтаўцаў сыцяг і (па дарозе разам з І. Драбшэўскай і А. Лукашэнкам) увайшоў са сыцягам у залю.

Гэты эпізод атрымаў нядаўна новую абсурдную інтэрпрэтацыю, гэтаксама, як некалі той “адзіны голас” супраць Белакежскіх пагад-ненняў (гэта быў, як вядома, голас В. Ціхіні, а не А. Лукашэнкі).

це праект быў прыняты. (Праўда, гэты дакумант быў потым праігна-раваны ўрадам Кебіча.)

Кульмінацыя змаганьня з каму-ністамі за дэмакратыю і незалеж-насць Беларусі настала ў жніўні 1991г. пасля правалу камуністыч-нага пучку ў Маскве.

Гэта была, бадай, самая яркая, самая незвычайная і самая гераічная старонка ў гісторыі парламанцкай Апазыцыі БНФ.

Фронтаўскія дэпутаты дамагліся хуткага скліканьня сесіі Вярхоўнага Савета і на працягу сутак падрыхта-валі чатырнаццаць заканадаўчых дакументаў на сесію, дзе былі адлюс-траваныя пытанні аб спыненні дзейнасці КПБ-КПСС, аб выбарах новага старшыні Вярхоўнага Савета, аб незалежнасці Беларусі, аб праек-це новага (падрыхтаванага Фронтам) закона аб выбарах і аб прызначэнні новых выбараў у парламент. Каму-ністы і ўся парламанцкая боль-шасць зьявіліся на сесію перастра-шаныя, прыгнечаныя, бездапамож-ныя і -з пустымі рукамі.

Фронтаўскія дэпутаты ўвайшлі ў залю, нясучы Бел-Чырвона-Белы сыцяг.

У першы дзень сесіі, 24 жніўня, пад энэргічным напорам і забойнай аргументацый дэпутатаў Фронта і дэпутаткага Дэмакратычнага Клубу была прынятая пастанова аб спы-ненні дзейнасці КПСС-КПБ і кам-самола. Адразу па ініцыятыве і пры непасрэдным удзеле дэпутатаў Фрон-ту былі зачыненыя і заплямбаваныя камуністычныя райкамы, абкам, гаркам і ЦК. Дзіўна было назіраць, як дэмаралізаваныя дэпутаты-камуністы, якія яшчэ два дні таму былі самаўпэўненыя, нахабныя і агрэсіўныя, цяпер галасавалі за забарону дзейнасці сваёй партыі па прапанове дэпутатаў БНФ.

25-га жніўня, калі намі было пас-таўлена пытаньне аб незалежнасці (аб прызнанні Дэклярацыі пра суверэнітэт Канстытуцыйным зако-нам), сітуацыя ў зале пачала крыху змяняцца. Камуністы ўжо не сядзелі моўчкі, як на пахаванні ці ў судзе, апусціўшы галовы. Яны крыху асвоіліся (пераначавалі ноч), размаў-лялі між сабой, у некаторых зьявілася здольнасць думаць. Атмасфэра (як я

што калі палітыкай Беларусі будзе зноў кіраваць Расея і такія людзі, як Ельцын, то прайграе ўся Беларусь, усе беларусы: і камуністы, і антыкамуністы. Незалежнасць цяпер патрэб-на ўсім. Гэта ёсць наш нацыянальны інтэрас і жыццёвая неабходнасць.

Гаварыць было лёгка, бо я так думаю, і гэта была праўда (незразуме-тая яшчэ тады дэмакратамі). Але Ельцын у тыя жнівеньскія дні быў “святэзарным героем”, сьвятой каровай, “сыцягам дэмакратыі”, недаатыкальным і беззаганным. Рушыць яго было нельга. Аднак камуністы якраз Ельцына й баіліся. Нам патрэбныя былі іхныя галасы. Дэмакраты ж усяроўна прагаласуюць “за”, як бы яны (па неразуменьню) потым да мяне ні адносіліся. (Дарэ-чы, крытыканы без галавы, сапраўды, знайшліся.)

Тактыка спрацавала. Тут жа выступіў гомельскі намэнклятурны лідар камуніст Мачуленка і заклікаў “товарищи депутатов прислушатыся к словам Зенона Станиславовича”.

За незалежнасць прагаласавалі пераважнай большасцю галасоў.

Не ўдалося, аднак, прыняць рашэньне аб палітычна неабходных у гэтым выпадку нечарговых выбарах парламэнту. Тут “товарищи комму-нисты”, якія толькі што здалі сваю КПСС, апусцілі галовы ўніз і сядзелі насмерць. Ну, вядома, КПСС ужо хімера, а парламант улада.

Патрэбнага механізму ўздзеяння на іх ужо не было. Пад сыценамі Вярхоўнага Савета стаяла тысячаў пят-наццаць узрушаных ад добрых вест-так, усхваляваных, узрадаваных, але не гатовых да радыкальных дзеянь-няў людзей. Гэта замала, каб “посове-товаться с народом” (і, пры неабход-насці, разагнаць ў пер'е гэты “парля-мант”). Беларусам трэба сабрацца ў тысячаў 90-100. Тады яны адчуваюць сваю сілу.

Народны Фронт дамогся незалеж-насці краіны і спыніў існаваньне КПСС у Беларусі. Але каліяніяльная намэнклятура захавала ўладу.

Так скончыўся першы этап зма-ганьня за свабоду і незалежнасць Беларусі барацьба з дыктатурай КПСС.

З гісторыі Беларускай дзяржаўнасці

З XIII па XVIII ст. Вялікае Княства Літоўскае старажытная дзяржава беларусаў, якія ў той час называлі сябе ліцьвінамі, - было адным з самых магутных, свабодных і квітнеючых у Эўропе. У выніку бязьлітасных войнаў, разьвязаных спачатку Маскоўскім Княс-твам, а затым Расейскай імперы-яй супраць беларускай дзяржавы, нашы тэрыторыя ў канцы XVIII ст. была захоплена Расеяй. З таго часу беларусы вядуць упартую барацьбу за сваю незалежнасць. Галоўным падзеямі ў гэтым зма-ганьні сталі гераічныя паўстаньні 1794, 1830, 1863, 1918 гг.

У 1918 годзе, у выніку распаду Расейскай імперыі, была ўтворана Беларуска Народная Рэспу-бліка (БНР), незалежнасць якой была абвешчана 25 сакавіка. Разам з намі з-пад Расейскага прыгнёту вызваліліся Фінлян-дыя, Польшча, Украіна, Грузія, Эстонія, Літва, Латвія ды іншыя краіны былой расейскай імперыі. Але расейскія бальшавікі зноўку

разьвязалі захопніцкія войны супраць новых суверэнных дзяр-жаваў. Толькі Фінляндыя, нягледзячы на агрэсію 1939-1940 гг., здолела адстаяць сваю свабоду.

Беларусы, якія апынуліся ў абцу-гах расейскай, польскай ды нямецкай агрэсіі, пры ўсёй муж-насці супраціву (Слуцкі зброй-ны чын), ня здолелі гэтага дамаг-чыся.

У канцы 1980-х гадоў адбыўся распад Савецкай дзяржавы.

27 ліпеня 1990 года Вярхоўны Савет БССР прыняў Дэкляра-цыю аб дзяржаўным суверэ-нітэце. Аб сваёй незалежнасці таксама заявілі ўсе былыя савецкія рэспублікі. Другі раз за XX ст. Беларусь была абвешчана суверэннай дзяржавай, мэтай якой свабоднае разьвіццё, дабрабыт і годнасць кожнага яе грамадзяніна.

Таму дзень 27 ліпеня, як і 25 сакавіка, зьяўляецца сьвятам беларускага народу!

Интересно знать

В этот день...

1147 - Как указывает повесть «Сказание об убиении Даниила Суздальско-го и начале Москвы» была основана Москва.

1586 - Английский мореплаватель В. Рели (Walter Raleigh) впервые завез в Британию табак.

1694 - Актом парламента основан Английский банк.

1710 - На Ратушной площади Риги власти города принесли присягу на верность русскому царю Петру I.

1794 - Переворот 9-го термидора в Париже. Спад Великой Французской революции.

1812 - Бой под Островно

1836 - В честь победы русского воинства в Отечественной войне 1812 г. в Москве заложен храм Христа Спаси-теля.

1866 - Проложен подводный кабель между Британией и США.

1920 - Радиоконпас впервые исполь-зовался для авиационной навигации.

1920 - В Москве с Красной площади совершен первый в России свобод-ный полет на сферическом аэростате Анощенко, Куни и Олеринским.

1921 - Канадский физиолог Ф. Бан-тинг (Frederick Grant Banting) впер-вые изолировал инсулин.

1930 - Лидеры американских профсо-юзов призвали к запрету всех това-ров из СССР.

1941 - Тело Ленина вывезено из сто-лицы. Операция держалась в стро-жайшем секрете. Потом вождя снова вернули в Мавзолей.

1943 - В Италии распущена фаши-стская партия.

1945 - А. Солженицын осужден на 8 лет исправительно-трудовых лагерей за антисоветскую пропаганду.

1947 - Первый серийный вертолет английской постройки, машина Бристоль «Сикамор», совершил первый полет.

1952 - Открыт Волго-Донской канал.

1953 - Корейская война завершилась подписанием Соглашения о переми-рии и создании демилитаризованной зоны между КНДР и Южной Кореей.

1953 - Ватикан запретил работу на фабриках в священные праздники.

1965 - Президент Джонсон (Lyndon Baines Johnson) подписал законопро-ект, требующий от изготовителей сигарет печатать на всех пачках пред-упреждение о вреде курения для

здоровья.

1968 - Александр Дубчек (Alexander Dubček) заявил о том, что Чехослова-кия продолжит движение в избран-ном направлении и ни на шаг не отступит от политики реформ.

1977 - Проссмейстер Виктор Корчной попросил в Амстердаме политичес-кого убежища.

1980 - Андрей Дмитриевич Сахаров отправил открытое письмо генераль-ному секретарю ЦК КПСС Леониду Ильичу Брежневу: «Военные действия в Афганистане продолжа-ются семь месяцев. Погибли и иска-лечены тысячи советских людей и десятки тысяч афганцев, главным образом, мирных жителей. Более миллиона афганцев стали беженца-ми. Внутри СССР усиливается раз-орительная сверхмилитаризация, усиливаются опасная роль репрессив-ных органов». Письмо осталось без ответа.

1985 - С 27 июля по 3 августа в Москве проходил XII Всемирный фестиваль молодежи и студентов. Его открыл М. Горбачев.

1986 - Группа «Queen» стала первой группой после Луи Армстронга (Louis Daniel "Satchmo" Armstrong) (прорвавшейся за «железный занавес») Будапешт, концерт Live Magic.

1988 - Главный врач США объявил тучность общенациональной про-блемой здравоохранения.

1990 - Верховный Совет Белору-ской ССР принял Декларацию о государственном суверенитете.

1990 - Парламент Молдавии отменил автономию Гагаузии.

1994 - Парламент Индии запретил в стране тесты по определению пола будущего ребенка в связи с большим количеством абортотв в случаях, когда тесты определяли, что родятся девоч-ки.

2001 - В России принято решение о запрете на 5 лет клонирования чело-веческих существ.

2002 - Трагедия на авиашоу во Льво-ве, самая крупная в истории мировых авиашоу. В результате падения Су-27 по разным данным погибло до 84 человек (по официальным данным - 77 человек).

2012 - Летние Олимпийские игры 2012, открытие.